

SRBSKA STRAŽA

— SILO OBMEJNIH SLOVENCEV

42. šte.

Gornja Radgona, dne 21. oktobra 1921.

III. leto.

Urejen promet — razvojna nujnost v državi.

O prometu, obmejnem prometu in prometu v osrčju države se je mnogo pisalo in vendar ne preveč, zato bo umestno, da v imenu obmejnih Slovencev spregovorimo besedo o prometu kot razvojni nujnosti.

Ni preveč rečeno, če trdimo, da je urejen promet predpogoj razvoja države na znotraj in zunaj. Če je predpogoj razvoja, je predpogoj obstanka in predpogoj Jugoslavije, ki se bo razvila na vse strani samo če bo njena prometna mreža živahna, urejena in dovršena, če bo promet svoboden. To trditve so izrekli strokovnjaki, ki so preskusili resničnost svoje trditve v velikem svetu, ki ustvarja s svojim prometom naravnost čudeže.

Velik del naše javnosti pa ne razume pomena železnic in dobrih prometnih sredstev v državi. Mi tu ob meji smo dosedaj čutili, da ima naša uprava najmanj smisla za dobrourejen promet bodisi po železnici, bodisi po cestah, ki so že vse izgledane, tako da ne morejo okrajni zastopi, ki po neki tradicionalni nalogi od Avstrije sem, morajo vzdrževati ceste in mostove ne dobe od države krvavopotrebnih sredstev. Prometno vprašanje je postalo za ves slovenski, odnosno jugoslovanski živelj aktualne važnosti vzlasti pa za nas obmejne Slovence, ki smo nekako zaplankani od drugega sveta, osobito, dokler ne reši naša mevžasta diplomacija malenkostnega tranzitnega prometa z Mariborom. S tem vprašanjem so se dosedaj bavili časnikarji in nekaj inteligentov je površno bralo tozadevne članke, ali v ljudstvo se

še ni zanesla misel, kako velikanskega pomena za razvoj države in kulturo naroda so dobre ceste in železnice ter dovršen promet. O tem velevažnem vprašanju mora biti poučen vsak naš državljan. Vsak pa naj tudi ve, da država v stanju, kakor se je dosedaj nahajala ni bila v stanju in to zgolj iz financijelnih ozirrov začeti z graditvijo novih cest in železniških zvez. Ako pogledamo v predvojni čas, nam mora biti jasno pred očmi, da je Srbija (stara) imela drug gospodarski in politični interes pri graditvi prometnih zvez in Avstrija tudi povsem druge interese. — Po preobratu so postale potrebe v političnem in gospodarskem pogledu (oziru) novonastale Jugoslavije povsem drugačne in zdaj čaka našo državo ogromno delo. — Po natančnem premostrivanju zgodovine in geografije vidimo, da je Avstrija imela glavni interes v tem, da zveže z vsemi mogočimi zvezami Dunaj in Budimpešto, ostale kraje pa je zane-marjala, vzlasti nas Jugoslovane. — Srbija je bila itak slabo oskrbljena s prometnimi sredstvi že pred vojno, ker je denar morala izdajati za druge svrhe, vojno, propagando itd.

Sedaj po preobratu, ko so se meje spremenile popolnoma, je s tem nastalo mnogo novih potreb. Poleg vsega pa je nastala grozna draginja potrebnega materiala in skoro popolno pomanjkanje domače železne industrije in tako je država hočeš nočeš v velikih škripcih. Vsled tega nismo v stanju popravljati velikih prog, še manj pa iste znova graditi. Na ta način je bila država prisiljena, najeti 7% investicijsko posojilo v svrhu obnovitve starih poškodovanih prometnih cest in graditve novih.

Do sem bi izgledala cela stvar kot nekak reklamni članek za državno posojilo. Bi ne bilo napačno. Tudi ne bi imeli raz-

loga, agitirati proti, nismo tudi tega nikdar storili, ampak smo v enem slučaju, ki je moral razburiti vsakega poštenjaka, upravičeno razljuteni prenehali z vsako agitacijo za posojilo, ki je, brezdvomno potrebno — in vendar ne uvidijo merodajni ljudje, da ne morejo od ljudstva, katerega svobode ne upoštevajo, zahtevati denarne, torej gmotne podpore. Država smo mi ljudje. Vsi smo državljani in nismo manjevredni, ampak jednakovredni, imamo ali vsaj hočemo imeti iste pravice, ako imamo iste dolžnosti.

Podpisovanje na to posojilo se je začelo že začetkom minulega meseca, vendar uspeh ni bil zadovoljiv. Vzrok je na dlani: Kakoršna je strankarska politika v državi, taki so uspehi. Če se težnje velike večine slovenskega in hrvaškega naroda ne upoštevajo, ali je pravično zahtevati od takega denarne pomoči? Država je s svojo politikoin s politikoin svojih organov mnogo zakrivila. Tako ni rešila vprašanja tistih 20% bonov, ni zganila z mezincem za vojna posojila in pri vsej tej malomarnosti in površnosti zahteva novo posojilo.

Kakor je posojilo potrebno za ureditev velevažnih prometnih zvez, tako je vredno vsega obsojanja, da ne upošteva država odr. vlada, ki dobro ve, da smo Slovenci in Hrvati brez obotavljanja sprejeli številne srbske predvojne obveznosti in samo želimo, da bi roka roko umila. — Neuspehu državnega posojila je kriva napačna, strankarska politika vladajočega razreda. — Le verjemite vsi, da je tako!

In tako zopet vemo, kdo je škodljivec države. Naše ljudstvo da rado, kaj treba, tudi kri če treba, ali za primitivno človeško pravo: državljansko svobodo ne pozna kupčij!

R. B.:

Pijanec.

(Slika iz vasi.)

Jaka je bil velik pijanec. Imel je borno kočico, ženo in otroke, pa je bil kljub temu pijanec. Na zagorsko vas je legel sobotni mrak. Zadnji zvoki večer ga zvona so še plavali med golimi vejami jesenskega drevja.

Bilo je v času, ko je odpadlo listje, ko so noči mrzle tako, da otroci jočejo, če niso dobro odeti. Pravzaprav je vse bilo, kakor da že iz bližine kašlja starka zima.

V nizki sobici je pravkar zaspalo četvero drobnih kljunčkov, katerim je bil Jaka oče. Ana, njegova žena jih je komaj zmirala in posrečilo se ji je, kar se posreči le materini roki, da so ko je pokrižala zadnjega, zaspali vsi v miru. — razun do Tončka, malega bolnika.

Pozno v večer je. Njega še ni. Ženi je težko in nima duše, kateri bi potožila svojo bol. Njen najmlajši sinček Tonček je obolel in mamica je žalostna. Pravzaprav je bila ona vedno žalostna in se ni nikdar smejala in če se je, iz srca ni bil njen smeh.

Kako bi ne bila žalostna! Jaka pijanec, deca zmrzuje, ona je šla brez večerje spat. Tolaži jo to, da tega otroci ne vedo. — Ubogi Tonček, kako težko diha! Njegovo hropenje se meša s temo in zadohlim zimskim zrakom v sobici, nad njim pa se sklanja skrb mamice... Mladega bolnika je prijela vročina: ročice so mu vroče, slabotna prsa vsa v ognju in čelo gori, celo telesce gori, trepeta kakor plamen drobne svečke na prepihu... Skrb ljubeče matere se sklanja nad ubogim bolnikom, v vaški beznici pa pije brezvestni oče čašo za časo...

Mladi bolnik je nemiren, nemirno je materino srce.

— Kje te boli, srček? — ga vprašuje ljubezljivo in komaj slišno.

Bolestni kašelj odgovarja ljubečnemu vprašanju mamice.

Pozno je že. Jake še ni. V nizki, zadehli sobici bdi nesrečna žena in čaka, čaka... zamanj. Tonček govori v vročini zmešane stvari in o ateku govori. Ani se pri tem utrne skrita solza. Srečna je, presrečna, da je ne otrok ni vidi...

O božanstvo materine ljubezni! — — —

Sodček ima svojo gostilno izven vasi. Nizka soba je, umazana po tleh z debelim blatom, po stenah s sledovi prepolnih želodcev. V sobi je vzduh, ogabnejši od vzduha mrličev, ko tretji dan ležijo na odru. Vse v dimu in skozi ta mrak in smrad in v kletve četvorice vaških pijancev brli slabotna luč, kakor da hoče vsak hip umreti...

Dasi je pozno, Jaka ni pri volji, da bi šel domov k ženi in k deci. — S posebno voljo in strastjo sedi pri svojem frakelju, — bolj leži, kot sedi —, z eno roko ima podprto težko glavo, z drugo drži frakelj in nekaj zmešano govori. Vesel je, če se mu vsi smeji in nič ne misli, da je mož plakajoče žene in oče četvero dece...

Sodčku, vaškemu oštirju pa navidez — in menda v resnici še bolj — ugaja Jakino razpoloženje in mu nič ne brani. Ves umazan, kakor priča njegov predpasnik — je gotovo umazan tudi po duši. Pri njem se shaja vaško življenje, da v kratkih urah zapravi plačilo dolgodnevnega truda...

Jaka je zakrknjen pijanec. Če je doma ali na polju, skoraj ni shajati z njim. Poprosi ga žena in ga opominja, da je oče štiri lačnih kljunčkov, a vse zastonj. Nekí dan, ko ga je lepo prosila, naj ostane doma, jo je skoro ubil z motiko; jedva se je umaknila. In potem začne

po navadi kričati, kakor se je to naučil pri pijanih bratih:

— Tiho, baba! Jaz delam, jaz pijem! —

— Pa kaj naj napravim z deco? Kaj naj jemo? — vpraša ga žena.

— Kaj me briga... se zadere in gleda, da pograbi kje kako stvar in zažene za njo.

— In otroci, Jaka, bodi vendar dober! — ga poprosi zopet.

— Kaj mi mar, ti si mati... —

— Zima je in čevljev ni, ne obleke, Jaka, pomisli! —

— Molči, baba! — zarohni in udari, če zadene. In tako je pri tej hiši vsaki dan... —

Ura je blizu polnoč. Jaka še pije. Zunaj je mraz, v sobi smrad po žganju, tobaku, blatu — in v ta mrak brli polmrtva svetilka.

Pred gostilno se čuje slaboten glasek: Atek! — Mama je poslala malo Jerico, da pokliče ateka. Ali atek ne čuje več, ali pa je čul, pa ga je prevzelo in je zvrnil čašico žganja in naročil še en frakelj —

— Atek! —

Tedaj je začel Jaka: Pozno je. Spat bi moral. Domov k ženi in k deci, ki me čakajo. Kaj bi doma?! Baba pravi, da nima drv. In otroci so goli in bosi, bi bilo treba kupiti perila, obleke, čevljev... Ha, ha... Naj kupi baba! Tonček je bolan. Kaj mi treba toliko dece? — No, prehladil se je. Kako pa jaz? Ali je meni drugače? Raztrgan, bos — lačen... Kaj me vse to briga! Zakaj pa imam baba?! Da sedi za pečjo! Le počakaj, ko se vrnem! Te bom že naučil — — — copernica!

Bolj onemoglo kot krepko udari ob mizo in zvrne v sebe novo čašo.

— Hej, Sodček, še en frakelj na tvoje zdravje, danes je sobota! —

In dobil je in znova pil.

Politične vesti

Neverjetne vesti o kralju Aleksandru. Uradno glasilo čehoslovaškega zunanjega ministrstva „Prager Presse“ javlja po „Chikago Tribune“: „Politični dopisnik Chikago Tribune poroča, da se je srbski kralj Aleksander odločil odpovedati se prestolu na korist svojemu starejšemu bratu Juriju. V hotelu „Trianon“ je imel kralj Aleksander 11. oktobra 3 ure trajajoče posvetovanje, na katerem, da je kralj izjavil, da namerava ostati v Parizu. Vsa prizadevanja ministrskega predsednika, da odvrne kralja od njegovega sklepa, so ostale brezuspešne. Kralj Aleksander zahteva, da se v Parizu in Londonu deponira zanj gotova svota denarja. Kakor hitro bi bile te formalnosti urejene, bi stopila v veljavo njegova odpoved na prestol. Za ta sklep sta merodajna dva vzroka: bojazen kraljeva pred eventualnim komunističnim pokretom v Jugoslaviji, vsled česar bi država mogla postati republika, potem pa odpor princa Jurija, ki ne bi dovolil, da njegov mlajši brat zasede prestol“.

Nemške vojne ladje kot odškodnina. Druga skupina vojnih ladij, ki nam jih mora dati Nemčija kot vojno odškodnino, je odplula v naše vode. Skupina obsega šest ladij. Na ladjah so nemški častniki, moštvo in zastava pa je jugoslovska.

Italjanski kralj v Bocnu. „Tiroler“ poroča podrobnosti o sprejemu italjanskega kralja v Bocnu. Župan je imel nemški nagovor, v katerem je kralja pozdravil in zahvalil, da je njegova vlada obljubila Nemcem, da jih bo smatrala za državljane enakopravne Italjanom. Z zahvalo je združil prošnjo na kralja, da bi opozoril vlado na izvršitev omenjenih obljub. Kralj je odgovoril, da ne razume dobro nemški in da si bo dal zato govor na poti prevesti. Nato je županu stisnil roko. Nadaljnje predstavljanje Nemcev so onemogočili Italjani, ki so jih zrinili v stran.

Sestanek Della Torrette, Pašiča in Zanelle v Rimu. Rimski „Piccolo giornale d' Italia“ poroča iz Pariza, da se Pašič ob svojem povratku v Belgrad snide v Rimu z Della Torrette in Zanello. Gre za rešitev baroškega vprašanja.

Aj, kako greje... „Ena cura mala — póljubic mi dala“... začne peti ali ne more, četudi se mu hoče. Nekaj ga je stisnilo za grlo —

— Pojmo, bratci! — kaj zato, če baba crkava in javče! — Še en frakelj, oštir! —

Zvrnil je in zapadel v globoko fantazijo: — peti sem hotel. Žena vzdihuje, deca gladuje, zmrzuje, Tonček je bolan... Ni drv... obleke ni, čuješ Sodček! Zima je in otroci so mali. Zima. Jutri moram kupiti, ne gre drugače...

— Vsak dan poje moja stara eno pesem: Jaka, ti si vedno pijan. Trikrat na dan. Pa sem, ne laže, primojduha; pa kaj jo briga?! Jaz pijan, deca lačna, bosa, žena bolna, žalostna — ha, ha, ha, Sodček, daj še en frakelj! — ha, ha, ha — Sam Bog te je poslal, Sodček, kako dobro kapljo imaš, moja deca pa nimajo čevljev, žena pa je žalostna, Jaka pa vesel, — he, he, he — „Jedna cura mala, póljubic mi dala...“, čuješ Sodček — moja baba ima prav: Jaz sem prasec, ti si prasec, a moja deca so bosí, moj žep je prazen, kakor kovaški meh. Ti sodček, ti si velik prasec, jaz sem prasec in prav ima žena!

Pa pade pod mizo in vstane, obriše potno lice in solzne oči in zakriči:

— Prasci ste vsi, Sodček in jaz in ti si kriv, da sem vsak dan trikrat pijan, da je moja žena žalostna, deca bosa, bolna, gladna...

— Plačaj, Jaka, pa domov! —

— Ti si prasec, Sodček — jutri bom kupil otrokom čevlje, obleko in potolažil žalostno ženo — He, he — še en frakelj —!

— Ven, baraba! — ga prime oštir in vrže na cesto v jesensko meglo, mráz in temo. —

— Atek, atek! — zaihu glasek sirote Jerice in odhiti do samotnih zvezdic na jesenskem nebu...

Kdo je zasejal to prokletstvo?

Jugoslovska Matica in mi.

Ljubljana, dne 10. oktobra 1921.

Cenjeno uredništvo „Murske Straže“
v Gornji Radgoni.

Vljudno Vas prosimo, da priobčite v eni svojih prvih številkih priloženi članek: Na napačen naslov. Za uslugo ge Vam zahljujemo najtopleje.

Za odbor:

Jugoslovska Matica, pokrajinski odbor Ljubljana.
Za tajnika: M. Martelem.

Na napačen naslov.

Vsled hišnih preiskav v Gornji Radgoni so sklenili nekateri rodoljubi, da izstopijo iz „Jugoslovske Matice“ in iz „Narodne obrane“.

Presojamo ta sklep s največjo dobrohotnostjo, pa ne moremo reči drugo, ko da je zgrešil sklep svoj naslov. Bratje, razumemo Vašo jezo, toda zdi se nam, da se je tudi pri Vašem koraku uresničila resničnost narodnega pregovora, da dela jeza ljudi slepe. Zato Vas prosimo, da sedaj, ko so že za nami razburljivi dogodki, ko moremo v miru presojati dogodke, sledite z vso objektivnostjo našim vzrokom, vsled katerih pravimo, da je Vaš sklep zadel nepravlega.

Nikakor se močemo in ne moremo spuščati v pretres hišnih preiskav samih, ker bojimo prav zelo, da bi nas tako presojanje zavedlo na strankarsko pot, ki jo v interesu narodne koristi, izbegavamo. Temveč naši zaključki se prično s faktom izvršenih preiskav.

Hišne preiskave so bile in odredila jih je državna oblast. Na katero intencijo se je državna oblast odločila do tega koraka, ne vemo, pač pa dobro vemo, da je „Jugoslovska Matica“ pri tem absolutno nedolžna. „Jugoslovska Matica“ ni niti odredila, niti povzročila, niti hotela, niti odobraval, niti obsojala hišnih preiskav, skratka „Jugoslovska Matica“ ni v prav nobeni, tudi v najmanjši vzročni zvezi z hišnimi preiskavami. Zato je sklep nekaterih, da odlagajo članstvo „Jugoslovske Matice“ neutemeljen in neupravičen.

Smelo pa lahko tudi rečemo, da je sklep krivičen. „Jugoslovska Matica“ je nestransko društvo, ki se nikdar in nikoli ni vmešavalo v strankarske prepire. Namen „Jugoslovske Matice“ je pomoč neodrešenim in ta svoj vzvišen cilj je „Jugoslovska Matica“ izpolnjevala vedno brez ozira na levo in na desno. Kjer je bila pomoč potrebna, tam je priskočila „Jugoslovska Matica“ in kdor je bil preganjan tega je podprla „Jugoslovska Matica“, pa naj je bil klerikalec ali liberalec, da govorimo v terminologiji slovenske dnevne politike. In da je temu tako, mora izpričati nas naš trpeči živelj onkraj mej, da je temu tako, vedo vsi odborniki „Jugoslovske Matice“, med katerimi so pristaši vseh strank in tudi zelo odlični pristaši SLS. Da je temu tako, izpričuje dalje „Škofijski list“, ki je priporočil „Jugoslovska Matica“ vsem duhovnikom. Zato je sklep, da odlože vsled hišnih preiskav nekateri članstvo „Jugoslovske Matice“ krivičen in tudi škodljiv narodnemu interesu.

Bratje, vsi ki ste na meji, veste še prav posebno, da je na meji potrebna sloga, vsaj v najvišjih narodnih ciljih. V „Jugoslovska Matica“ je vtelesen naš najvišji cilj, zakaj ni cilja čez našo neodrešeno domovino in ni višjega dela, ko pomoč trpečim. To delo je najtežje, ker nasprotujejo nam močni, brutalni in številni sovražniki. In zmagati moramo le, če skupno nosimo pezo boja. Zato delate narodu slabo uslugo, če vlačite v strankarski boj „Jugoslovska Matica“, ki si je še edina znala obvarovati vsenaroden in nestranski značaj.

Bratje in sestre ob mejah! Vaš korak ne zadene ne krivcev hišnih preiskav, niti onih, ki so jih nasvetovali. Prav občutno pa zadene one nesrečne brate tam preko, ki trpe na krvi, na imetju in na duši, ker so zvesti nam, tudi Vam tam gori ob mejah. Udarite po krivicah, toda ne maščujte se nad nedolžnimi, ki so vredni, vse ljubezni, ki jo zmore Vaše srce!

Zato bratje in sestre! Prekličite Vaš sklep in bodite podporniki nesrečnih in njih odrešitelji. Zato postanite zopet aktivni in delavni člani „Jugoslovske Matice“, ki je naša edina nestransko in najvišja narodna organizacija. In delajte za našo „mater neodrešenih“ tako, da bo zopet v ljubezni združen ves jugoslovski narod in da bodo taki dogodki, ki bi povzročili sklepe, kakor je bil gornjeradgonski nemogoči!

Bratje in sestre! Čujte naš glas, čujte obupen klic preganjanih in ob obletici koroškega plebiscita popravite krivicu, ki ste jo storili bratom, ki krvave iz zvestobe do Vas!

Zato revidirajte sklep in bodite patrioti, kakršnih rabi naš rod in še prav posebno na meji.

Na ta dopis, katerega vsebina se popolnoma vjema s temeljnimi načeli o domo- in rodoljubju nas obmejnih Slovencev si dovoljujemo odgovoriti sledeče:

Glavni odbor „Jugoslovske Matice“ odnosno pokrajinski odbor v Ljubljani je čisto gotovo prepričan, da se je s predmetnimi hišnimi preiskavami zgodila nad najbolj delavnimi narodnimi boritelji nezaslišna krivica. Blagovolite v informacijo preštudirati vse tozadevne številke našega lista in dobili boste objektivno sliko, narisano brez najmanjše primesi strankarskih barv. Ni to jeza, ki nas je prisilila do tega koraka, ampak ogorčenje, kako moremo taki ljudje, katere državna policijska oblast javno in na ovadbo propalih elementov proglašajo za posestnike orožja in municije v protidržavne svrhe, biti aktivni sodelavci eminentno narodnih društev, kakor sta to naša obmejna „Narodna obrana“ in „Jugoslovska Matica“, za katero smo, kar dokazuje naš list, gotovo v vsaki številki delali mnogo več reklame, kakor napr. listi istega obsega drugih jugoslovskih struj. Tudi če sedaj, v miru presojamo ta škandal, dasi je že za nami, vendar si ne moremo kaj, da se ne vzdržimo od Vas nasvetovane revizije našega sklepa tako dolgo, dokler ne dobimo sramoti primerne zadoščenja.

Ravno to ogorčenje mora biti vsem jasen dokaz, kako težko nas je zadel ta preiskava, katero je odredila državna oblast na ovadbo ljudi, ki so tudi člani „Jugoslovske Matice“. Protipreiskava, ki se vodi od nas, je do danes, ko pišemo te vrstice na dlani dokazala, da je glavni ovaditelj kakor vsi soovaditelji v članstvu „Jugoslovske Matice“. Ovadba ima svoj motiv v strankarski mržnji politično nemoralnih elementov. Mnenja smo, da taki elementi ne spadajo v društvo, ki ima tako vzvišene namene, kakor ravno naša „Jugoslovska Matica“. Nikdar nismo trdili, da bi dala „Jugoslovska Matica“ povod k tem preiskavam, ali pa „Narodna Obrana“. Pač pa vemo, da je bil gospod župan dr. Lenart Božio, ki je tudi član „Jugoslovske Matice“ in je le predobro informiran, koliko narodno-obrambne delo so izvršili v najtežjih časih ravno prizadeti — pred preiskavo pri policijskem komisarju in ni zastavil svojega vpliva vsaj v imenu državljanskega ugleda pred tujerodnim elementom, da bi preiskavo ali preprečil ali pa dovolil isto vsaj v stilu, da ne bi padlo nikomur v oči in stvar bi bila rešena. Tudi vemo pozitivno, da se je dobrih štirinajst dni preje, predno se je preiskava izvršila v izključno „klerikalnih“ podjetjih t. j. v našem uredništvu, tiskarni „Panoniji“, Gospodarski zadrugi in Posojilnici, torej zavodih, ki imajo za cilj gospodarsko in nacionalno povzdigo obmejnega prebivalstva, govorilo o tem in bi obmejni polic. komisar lahko dobil o nas pravilno sodbo. Ta podjetja vzdržujemo, vzlasti tiskarno „Panonijo“ in list „Murska Straža“ mnogobolj iz narodnega idealizma, kakor radi dobička, o katerem sploh ni govora. O tej trditvi se slavni odbor lahko vsaki čas prepriča.

Strinjamo se s trditvijo, da nima „Jugoslovska Matica“ prav nobenih stikov s preiskavo, pač pa zahtevamo od nje, kjer je naša Matica, ki lahko vedno tudi v najtežjih časih pričakuje našo pomoč in če treba tudi imetje in kri da nas zaščiti. Obmejni Slovenci pričakujemo v takih krivicah njenega pravnega varstva in ta želja ni neupravičena. Sklep ni krivičen. Tudi ni to strankarski prepir, ker vsak razsoden demokrat, radikalec, klerikalec — da rabimo terminologijo naše časnikarske politike, obsoja opisani škandal in krivico z vso ogorčenostjo zavednega obmejnega Slovencev in rodoljuba. — Tudi Vi pravite, da je „Jugoslovska Matica“ vedno in povsod in vsakemu priskočila na pomoč, naj je bil klerikalec ali liberalec. (V Vašem cenj. dopisu smo dotični pasus sami podčrtali), zato se obračamo do naše Matice, da nas zaščiti in podpre. Mi ob mejah smo Vaše pomoči potrebni kakor jetnik solca že iz ozira na naše brate onstran krivičnih mej, ki vedo od teh krivicah in presojajo iste in pridejo nehote do katastrofalnega sklepa, kje je bolje... Zato, dokler je čas: Caveant consules, dokler ni prepozno! K sklepu nas je prisililo le ogorčenje in naša zavest. Nauk o narodni slogi nam je bil vedno svet; kakor veste, smo jo propagirali v listu bolj kakor katerikoli list najsibo katere bilo slovenske stranke. Nam vsem je vsajena globoko v duše narodna zavest in ljubezen do domovine, vzlasti do neodrešene. Zato nas tembolj boli, da moramo na lastni zemlji, za katero smo trpeli in se žrtvovali v najtežjih časih, trpeti take krivice. Gotovo ste prepričani, da tako neumestno postopanje v nobenem oziru ne more koristiti ugledu države na zunaj in vplivati zelo škodljivo na neodrešeno domovino...

Prosimo, da vzame zadevo Vaše razsodišče v roke, in sicer smatramo to za Vašo dolžnost. Bodite prepričani, da smo vedno z Vami, teptati od lastne uprave pa se ne damo! Ščitite nas!!

Poslovník obmejnega komisarja.

(Nadaljevanje.)

10.) Na vprašanja, kako dolgo bomo še pisali ta poslovnik, zagotavljamo vse prizadete in neprizadete radovedneže, da še skozi nekaj števil, najbrž do Novega leta. P. t. naslov si bo potem lahko izrezal vse te notice in nasvete ter bo imel izvršten poslovnik, obenem pa zagotovilo, da se bo resnično proslavil, če bo prišel na to, kje je pravzaprav njegov delokrog. Mnogo bi izostalo, mnogo nezaželjenih neprijetnosti, ko bi se ljudje ne dali voditi od slepe strankarske strasti in malo več delati z — možgani! — Gotovo je marsikomu že žal. Nam tudi; toda prepozno je: Kamen se je sprožil vrh gore in zdaj ga pustimo naj drvi v dolino, dokler se na primernem mestu ne ustavi. — Vnebovpijoča krivica se mora kaznovati, okuženo ozračje se mora razčistiti in da ga razčistimo temeljito, to zahteva od nas naša čista narodna zavest in nas nacionalni ponos, ki ni fraza, kakor drugod. Na svidenje!

11.) Ovaduhi, ki so se potrudili k obrekovanju poštenih rodoljubov so že znani in se je cel dejanski položaj natančno dognal. Zbrani materijal bomo porabili, kljub uradnemu zatrdilu, da „ovaditelja nije bilo“ in s hinavci sumljive eksistence in misterioznega poklica obračunali čisto tako kakor so si zaslužili. Sicer pa vemo, da je bila tudi že staroavstrijska praksa, da se funkcionarji (činovniki) v položaju policijskega komesarja v ovaduške svrhe niso posluževali karakternih (značajnih) ljudi, ampak le kakih potepuhov, lenuhov in največkrat tudi — javnih prostitutk, ker druge vrste ljudje niso v stanu, hliniti korist države in si na podlagi fingiranih ovadb poskušati dobiti zaslugo ali bogve kako sumljivo koncesijo, ki bi prijala neodkritemu poklicu. Ovaduh, ki se skriva za hrbtom „ovaditelja nije bilo“ je bil pač v vsakih prilikah, od Judeža, Efijalta pa do austrofilskih denuncijantov današnje dobe — najžalostnejša prikazen in izvrtak iz človeške družbe. To je namreč — najpodlejši posell — Na vsako besedo se podpisemo, in pričakujemo, da se lažnjivi mistifikator državne oblasti tudi podpiše, pa četudi se tega brani, saj vemo, kako stoji zadeva. Natančneje prihodnjič, če bo več prostora.

Opomba. Vsled obilnega gradiva smo topot izpustili odnosno odložili nekaj notic in moralno-policijskih naukov za delokrog gospoda obmejnega policijskega komesarja za eno prihodnjih števil, kar se nam naj oprost.

Tedenske novice

Nesoglasje pri razmejitvi nad Dravogradom. Predsednik naše razmejitvene komisije, general Plivelic je došel v Beograd, ter poročal vladi o nesoglasju med našo in avstrijsko razmejitveno komisijo, ki je nastalo pri razmejitvi v okolici Dravograda.

Vsi opcijski roki, ki so bili določeni z uredbo št. 471 v Ur. l. so podaljšani in veljajo do preteka rokov, ki so določeni v prej omenjeni naredbi. Tako je napr. za Primorce zadnji opcijski termin 26. januar 1922.

Usposobljenostni izpit za obče ljudske in meščanske šole pred državno izpraševalno komisijo v Mariboru na državnem moškem učiteljskišču se prične v četrtek dne-3. novembra t. l. ob 8. uri zjutraj.

Koliko denarja se sme zveti na potovanje v inozemstvo? Po novi devizni naredbi ki je stopila v veljavo dne 25. pr. m. se sme vzeti no pot v inozemstvo brez posebnega dovoljenja največ 3000 dinarjev, a to le enkrat na mesec.

Državno posojilo v inozemstvu namerava finančni minister kumanudj najeti. Najbrže v Ameriki in na Angleškem. Če bo šlo, seveda! Če ne, se bo pa tiskalo nov papir.

Važno! Po brzojavni odredbi kr. ministrstva za pošto in brzojav št. 61.426 od 6. t. m. razglašamo: Na denarnih pismih, paketih in vrečnikih, ki gredo v tuzemstvo, je pisati odslej v dinarski veljavi. Ta odredba vstopi v veljavo.

Občni zbor SKSZ se vrši dne 21. novembra 1921 v Ljudskem domu v Ljubljani. Vsa včlanjena društva se opozarjajo, da morajo imeti do tega časa občne zbornice, na katerih izvolijo delegate za občni zbor SKSZ v Ljubljani. Na ta občni zbor morajo priti delegati vseh slovenskih izobraževalnih društev. Za polovično vožnjo smo zaprosili.

Vpoklici vojaških novincev. Ministrski svet je na zahtevo zemljoradnikov sklenil, da se bodo vojaški novinci vpoklicali v vojaško službovanje v jeseni in ne spomladi.

Za izenačenje in skrčenje števila praznikov. Ministrski svet je razpravljal o vprašanju izenačenja in reduciranja praznikov ter sklenil, da

naj minister za socialno politiko predlaga zakonodajnemu odboru tezaedveno spremembo.

Ko zaide solnce... Mi tu ob meji smo srečni ljudje. Kljub temu, da imamo precej trde buče, se navadimo marsičemu in smo lepo tiho. K večjemu se kje na samem jezimo, krčimo pod mizo pesti in kažemo fige — v žep. Pred kratkim smo dobili granične trupe. „Fejst“ fantje so, ugajajo nam in dosedaj še nismo dobili pritožb, kakor tedencijozno pretiravajo drugi slovenski listi. Ali eno je jugoslovanska specialiteta: Ko zaide solnce, ne sme nihče čez most, ne sem ne tje... Četudi originalno in fanatično rekel bi turško-klrikalno, vendar je to nad vse smešno, da se poslovanje ene kulturne države uravnava po solnčnem vshodu in zahodu. Ne dajte se smešiti in verujite, da se vsak, kdorkoli to izvorno novost čuje, ali začudeno smeji, ali pa misli, da se iz njega norčuje. Ne norčujte se vendar z ljudstvom, od katerega davkov dobivate svoje dobre plače! Bojimo se, da gotovim ljudem zaide solnce pameti za vedno...

Za pevske zборе. Izšla je „Lira“, zbirka pjesama za muški zbor. D. Rebernjak, Zagreb, II. 35. Prvi zvezek je prinesel 9 lahkih in melodijoznih skladb. V naslednjih zvezkih izidejo razne jugoslov. narodne, herojske, šaljive, napitnice, nagrobnice i. dr. Zbirka je urejena tako, da bo našel vsak pevski zbor kaj prikladnega za svoje prireditve. Cena zvezku je 4 dinarje.

Nove učne knjige. V založbi Jugoslovanske tiskarne sta izšli dve krásni, novi knjigi: Fizika za višje razrede srednjih šol, spisal profesor Reisner in Slovenska čitanka za drugi razred srednjih šol, sestavljen višji šolski nadzornik Josip Wester. Fizika je sestavljena na podlagi najnovejših učnih načrtov in obdelava predpisano tvarino jasno in pregledno. Besedilo razjasnjuje veliko število prvovrstno izdelanih ilustracij. Slovenska čitanka pa je vsebinsko naravnost ogromen napredek v primeri z dosedanjimi berili in nudi učencem ne samo potrebno učno snov, ampak naravnost estetski užitek. Tudi cene so za sedanje razmere primeroma nizke: Fizika stane radi slik 144 K, Čitanka pa 68 K. Založbi in tiskarni delata obe knjigi vso čast.

O bivšem nemškem prestolonasledniku piše „New-York World“, da mora živeti vsled slabih finančnih razmer v Wieringenu, čeprav bi hotel živeti kje drugod. Vsled pomanjkanja denarja tudi ne more živeti skupno s svojo ženo in otroki, ki ga obiskujejo le enkrat na leto. Sicer pa je še vedno vesel in živahen ter sanja o možnostih, da ga bo Nemčija poklicala na prestol.

Hči ruskega carja, velika kneginja Anastazijevna živa? V Parizu je izšla interesantna knjiga pod naslovom „Preživela“. Knjigo je napisala edina še živa članica bivše ruske carske rodbine, carjeva hči, velika kneginja Anastazijevna, ki pripoveduje, da je na morišču simulirala smrt, nakar jo jo neki delavec težko ranjeno odnesel v svojo hišo. Doma ji je ozdravil rane in jo potem spemil skozi Sibirijo do Vladivostoka, čez japonsko v Zedinjene države. Službeni boljševiški dokumenti pričajo, da se je truplo ene žrtve po umoru carske rodbine brez sledu izgubilo. Tako bi mogla pisateljica te knjige res biti najmlajša carjeva hči.

Glad v Rusiji. Po poročilu urada za ljudsko zdravje znaša število gladujočih otrok 5,701.000. V guberniji Caricin se razširja legar. V gubernijah, kjer divja lakota, je zbolelo nad 60.000 oseb. Največ oseb zbolijo na koleri, griži in trebušnem legarju. — „Pravda“ piše, da prebivalstvo ob Volgi silno trpi vsled lakote. Posebno so prizadeti otroci gubernije Saratov. V tej guberniji je bolnih 822.679 otrok v starosti od enega leta do šestnajstih let. Bolnišnice in otroški domovi niso v stanu sprejeti toliko otrok, še manj pa, da bi jih vzdrževali. Prosjačenje je na dnevnem redu. Državne organizacije se herojsko trudijo, da bi odpomogle tem razmeram. Ves trud pa je zastonj, ker je lakota vse preveč razširjena. — Na seji vseruskega izvrševalnega odbora je poročal Kalinin, da se je položaj v pokrajinah, kjer je lakota, poslabšal. Novi governmenti so naprosili osrednji odbor za pomoč, ker ne morejo več prehranjevati prebivalstvo. Lakota ogroža preko 21 milijonov oseb, med temi 8 milijonov otrok. To je blagoslov ruskega boljševizma, ki je posledica carističnega absolutizma. Za nas vse, ki smo nezadovoljni svareči nauk obenem pa strašno svarilo za tiste, ki nočejo poznati ljudstva in hočejo vladati ljudstvo brez njega.

Dan po dvajsetletni noči. Neki Alojz Lamon iz Toleda v Ameriki je pred dvajsetimi leti vsled neke nesreče popolnoma oslepel. Pred par tedni ga je neki ameriški zdravnik operiral in povrnil se mu je zopet vid. Ozdravljen Lamon je bil nad izpremembo, ki se je med tem časom izvršila v svetu, zelo presenečen. Vse mu je bilo novo: avtomobili, aeroplani, kino in drugo. Rekel je, da imajo celo gledališke igralke na sebi manj obleke kakor pred 20 leti. V ostalem pa se izredno veseli, da zopet vidi.

Grozna eksplozija. Na utrdbi Rudoni v okolici Bukarešte se je dogodila grozna eksplozija. V zrak je zletelo 150 vagonov municije. Ubitih je 10 oseb, mnogoštevilno pa je ranjenih.

Kdo sme javno poljubovati? V Ameriki se je zgodilo, da se je mlad par, poročen že 2 leti, javno poljuboval pri kopanju. Prisotni orožniki so opozorili oba na dostojnost, toda brez uspeha. Ko sta se okopala in hotela oditi, so ju peljali orožniki pred sodnika, ki jima je začel pridigovati o javni dostojnosti. Zagovor obtožencev, da sta mož in žena, je bila pri sodbi otežujoča okoliščina, ker je sodnik izjavil, da se smejo javno poljubovati samo neozenjeni. Oženjeni imajo doma dovolj časa za poljubovanje.

Dvoje vrste žensk. Pri nas je dvoje vrste žensk. Prve so tiste, v katere vsak zija, ko jih vzamete na sprehod, druge so pa one, zaradi katerih vsak zija v vas, če se sprehajate z njimi.

Reforme v ministrstvu za socialno politiko. Po sklepu ministrskega sveta se mora proračun ministrstva za socialno politiko znatno skrbiti. Z ozirom na ta sklep bo več oddelkov ukinjjenih, tako napr. oddelek za varstvo dece, nekaj odelkov pa bodo reorganizirali, napr. oddelek za invalide. Uradniki prizadetih oddelkov bodo upokojeni, deloma odpuščeni.

Pred prevratom v Avstriji? Čehoslovaško časopisje se v znemirjenem tonu peča z vprašanjem Zapadne Ogrske in s pojavi, ki jih opazati zadnji čas na Dunaju. Zapadno Ogrsko obvladujejo madžarske tolpe, ki delajo veliko propagando za združitev Madžarske in Avstrije pod habsburškim režimom. Na Dunaju se je pojavilo nebroj elementov, ki delajo za to, razpoloženje med ljudstvom, ozir. hujskajo ljudi zaradi draginje k nemirom, da bi potem prstovoljske monarhistične čete s pomočjo Madžarov zasedle Dunaj in vzpostavile monarhijo.

Dopisi

Gornja Radgona. Tukajšna Požarna bramba je priredila v nedeljo, dne 16. t. m. lepo uspelo prireditve, ki je za obmejno ljudstvo vzgojnega pomena. Igrali sta se igri „Samo gasilca hoče“ in „Krčmar pri zvitem rogu“ z navdušenjem, pridnostjo in krepko voljo. Z ozirom na to, da je društvo izključno dobrodelno in nima namena gojiti z igrami dramatike, se posamezne vloge ne morejo s stališča dramatične kritike presojeti. Igralo se je, kakor rečeno dobro in je le želiti, da bi vrli gasilci večkrat priredili kako slično vzgojno igro in bodo kot diletanti imeli vedno dovolj gledalcev in podpornikov. Obisk je bil primeren in dobiček menda tudi zadovoljiv. — Dobro bi bilo, če bi se v bodoče s takimi gledališkimi prireditvami spojil drug zanimiv vspeh, kake pevske točke in prosto zapavo, ker igre take vrste, zavzemajo, kakor se je pokazalo — pri dobrem igranju zelo malo časa in je zdrave zabave v tem žalostnem času prehitro konec. — Želiti je, da bi ostala gasilca društva ob meji posnemala vzgled gornjeradgonskih gasilcev, da tudi na ta način, ne samo pri požaru stopi v stik z ljudstvom.

Gornja Radgona. Demokratska — fraza. Dopis iz ljudstva. Pri nedeljski prireditvi naše Požarne brambe so naše oči zaman iskale naših gospodov demokratov, katerih demokratstvo je samo prazna beseda. Družba, kjer se shaja preprosto ljudstvo, četudi se je posvetilo idealnemu delu pomoči bližnjemu — tem parfimiranim gospodom in damam smrdi. Če pa kje izbruhne požar, pa je samo ob sebi umevno, da morajo biti požarniki prvi in postaviti na kocko svoje življenje. Vsaj inteligenca bi morala razumeti človekoljubno delo in ob itak redkih prilikah prireditve pokazati vsaj odsev onega demokratizma, s katerim se pustijo zmerjati. Nam je to dejstvo dobrodošlo ne samo za sedaj, ampak tudi v bodoče in je marsikateremu žal, da je pri volitvah verjel besedam laži-demokratov. Par častnih izjem le potrjuje pravilo, da je našim demokratom prava demokracija — španska vas. Priprosto delavno ljudstvo, katero poznajo samo pri volitvah jim je „pregmaj“ in to si treba zapomniti. Kakor požarniki ne vprašajo, kje gori in pomagajo brez izjeme povsod, tako bi morali obmejni Slovenci sodelovati pri vseh prireditvah in podpirati vsako prosvetno gibanje. Tisti, ki kaj radi zahajajo v radgonski nemški teater, so tudi manjkali...

Eden od obiskovalcev.

Ivanjci. Ob priliki blagoslavljanja križa pri g. Antonu Slogoviču je nabral v nedeljo, dne 16. t. m. g. Anton Irgolič za sirotišnico v Slov. Bistrici znesek po K 413/20. Vsem darovalcem prisrčen: Bog plati!

Lutverci. Zadnjič ste poročali, da se je v gostilni gospoda Kerna streljalo skozi okna, kar pa ne odgovarja popolnoma dejanskemu stanju. Streljalo se je pač, pa ne skozi okno, ampak

zunaj gostilne in sicer prav veliko v čast imenodana gospe Rožice Kernove. (Op. ur.: Prinašamo to pojasnilo, ne popravek, — s pozivom na gospoda dopisnika, da se oglasi osebno pri našem uredniku. Razume se, da nočemo nikomur delati krivice, sicer pa zadnjič ni nikdo bil imenovan in je pač vse eno kdo in kje je streljal, samo, da ni bilo nesreče. Ker pa je imel dopis posebno barvo, se še nanj povrnemo, ko zadevo preiščemo.)

Ljutomer. Pretečeno nedeljo nas je posetila razmejitvena komisija iz Varaždina. Na glavnem trgu jo je pozdravil g. župan ter jim je razkazoval trg. G. Fric Zemljič je bil toli prijazen in gostoljuben ter je povabil gospode na hrib k svoji vili, odkoder so imeli diven razgled po Prekmurju in Murskem polju. Občudovali so krasoto naših Slov. goric ter izborno vinsko kapljico, ki slovi daleč po svetu.

Ptuj. Prosim prav vljudno ako bi vam bilo drago, objaviti sledeče: Vesti zadnjih števil "Murske Straže" o izvršenih hišnih preiskavah v raznih javnih kot tudi zasebnih lokalih v Gornji Radgoni so me naravnost osupnile. Tembolj radi tega, ker po 2-letnem bivanju, ozir. službovanju v Gornji Radgoni sem imel čas in tudi priliko se natančno prepričati o vseh tamkajšnjih narodno-obrambnih delavcih. In med temi gotovo ni bil zadnji g. Neudauer, kot tudi ne g. Slajé. Tudi ga. Jerebiča se ne sme smatrati za lenuha na narodnem polju. Kajti ako bi družega ne naredili kot to, da so ustanovili v Gornji Radgoni svojo lastno tiskarno "Panonijo" so že mnogo koristili narodno-gospodarski stvari. Kajti popred so bili tamkajšnji Slovenci popolnoma odvisni od ultranemškutarske tiskarne Semlitsch v Radgoni. Seveda za nekatere lažislovence ni to narodno podjetje radi tega ne, kjer je klerikalno, kajti poslušujejo se še vedno rajši Semlitscha. Nadalje se prav dobro spominjam raznih narodnih prirediteljev kakor napr. ustanovitev društva "Narodne Obrane", podružnice "Jugoslovenske Matice" kot tudi narodnega Tabora v Gornji Radgoni. Na vseh teh prireditvah so prav agilno sodelovali gori imenovani gospodje. Ni moja naloga omenjene gospode zagovarjati in oni tudi gotovo ne reflektirajo nato, kajti to so že, in bodejo že sami naredili. Ampak jaz omenim samo dejstva, kjer omenjene gospode natančno poznam in zato sem to napisal. Omenim naj še, da nisem njih političnega prepričanja, ampak jaz za mojo osebo podrejujem strankarstvo, oz. politično prepričanje splošnim narodno-državnim interesom. Torej moje mnenje je, da je bil gospod obmejni komisar slabo poučen, ozir. mistificiran od raznih gospodov á la R. K. J. O slednjih se za enkrat ne bom izjavil kakor to, da so tudi oni bili obmejni delavci in sicer tako nadarni "delavci", da so celo pri njih obmejnem delovanju prišli z obmejno policijo navzkriž. (Nis Vodoran III.)

Gospodarstvo

Novi davki. Po vesteh listov je direkcija davkov predložila ministrskemu svetu predlog za povečanje državnih dohodkov. Predlaga se trikratni dosedanji davek na reklame, na alkoholne pijače itd. Onim, ki plačajo manj davka kakor 100 dinarjev, se davek ne bo povečal.

Izplačilo priznanc 20 odstotnega odbitka. Izplačevanje priznanc do 1000 K se prične tekom meseca oktobra, za vsote nad 1000 K pa se bodo izdale državne obveznice s triodstotnimi obrestmi in amortizacijo do leta 1935. Ko bo objavljena zamenjava kron na osvobojenem delu Dalmacije, bo ministrstvo izdalo tudi odločitev glede tisočkronskih bankovcev s ponarejenimi znakami.

Pozor obrtna društva in zadruga! Slovensko obrtno društvo v Mariboru pozivlja vsa bratska društva in zadruga bivše Štajerske, da pošljejo v njih lastnem in v interesu vsega obrtništva svoje naslove istemu, katero bo odsej naprej vodilo evidenco o vseh važnih naredbah in zadevah tikajočih se vsega obrtništva, da pa more isto v danih slučajih tudi skupno nastopiti, potrebuje društvo natančen seznam vseh v poštev prihajajočih zadrug in društev, da iste po potrebi tudi lahko obvesti.

Društvena nabavna zadruga. Navedeno zadrugo je rodila nujna potreba. Izobraževalna društva so se neprenehoma obračala na SKSZ, ki je centrala vseh društev za Slovenijo po razne podatke o vseh mogočih društvenih potrebščinah, ali so jih pa kar naročala. SKSZ je sicer priporočila kakšne stvari, toda večkrat so bila društva z naročenim nezadovoljna, ker je bila cena previsoko in pa tudi kakovost blaga ni bila ravno najboljša. Da naša društva obvarujemo pred raznim izrabljanjem in da jim nudimo kolikor le mogoče razne potrebščine poceni in najboljše

kakovosti, zato smo ustanovili "Društveno nabavno zadrugo", ki je že registrirana in načelstvo sestavljeno. Zadruga ima namen, kakor je razvidno iz § 2. zadrughih pravil, pospeševati gospodarske koristi zadrughnikov s tem, da: 1. Nabavlja svojim zadrughnikom po ugodnih pogojih take predmete, ki jih nepolitična društva ali člani teh društev potrebujejo za društvene svrhe, kakor telovadno obleko in orodje, godala, muzikalije, potrebščine za gledališke in skioptične predstave, tiskovine in druge izdelke grafičko-artistiške obrti. 2. Zalaga in izdaja za svoje člane knjige, brošure in časopise, zadevajoče delovanje nepolitičnih društev. 3. Posreduje za svoje zadevajoče delovanje nepolitičnih društev. 4. Posreduje za svoje zadrughnike nakup v točki 1. opisanih predmetov. 5. Posreduje zadrughnikom morebitna popravila označenih potrebščin. To je torej namen zadruga. In kaj sedaj? Za vsako reč je treba denarja. Zadrugo hočemo postaviti na močan gospodarski temelj. Zato je treba denarja. Zadrugo hočemo postaviti na močan gospodarski temelj. Zato je sveta dolžnost vseh naših izobraževalnih društev, da pristopijo k "Društveni nabavni zadrugi" kot zadrughniki z vsaj 10 deleži. Vsak opravični delež znaša samo 20 K, ki je vplačati ob pristopu v zadrugo. Vsak zadrughnik z vsaj 10 deleži. Vsak zadrughnik jamči s svojim opravičnim zneskom taistega. Sedaj pa kat. slov. izobraževalna društva na delo! Izvršite svojo dolžnost ne le društva kot taka, ampak tudi posamezniki, zato pristopajte k "Društveni nabavni zadrugi"! Sedež "Društvene nabavne zadruga" je v Ljubljani, "Ljudski dom", v prostorih "Slov. kršč. soc. zveze", kamor je pošiljati vse dopise. Prvi občni zbor se vrši v ponedeljek, dne 21. novembra ob 4. uri popoldne v prostorih SKSZ, "Ljudski dom", II. nadstropje. Zadrughniki se bodo tega občnega zbora kaj lahko udeležili, ker se vrši isti dan tudi občni zbor "Slov. kršč. soc. zveze", matice vseh izobraževalnih društev na Slovenskem.

Sladkorni pridelek v Čehoslovaški. V sladkorni letini leta 1920/21 je izdelala češko-slovaška sladkorna industrija 7.155.000 metrskih stotov sladkorja, in sicer 3.420.000 metrskih stotov kristalnega sladkorja in 2.800.000 metrskih stotov rafiniranega sladkorja raznih vrst. Do konca julija se je izvozilo 3-5 milijona metrskih stotov, in sicer za 43.000 metrskih stotov več, kakor v prejšni letini.

Obmejni Slovenci!

Zbirajte

za Obmejni tiskovni sklad!

Mizarska **Rarel Hojs, Gornja Radgona** delavnica ima veliko zalogo okraskov za rakve, mrtvaške prte (šlare) kakor tudi nagrobne okvire, križe itd.

po najnižjih cenah.

Večja množina

lepih kostanjev (Marone)

iz Hrv. Zagorja

kg po K 6.50 postavljeno v Gornjo Radgono. Vprašati pri Ravnateljstvu zdravilišča v Radincih.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

r. z. z. n. z.

sprejema

hranilne vloge

ter jih obrestuje po

4%

Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem decembra h kapitalu;

daje

posojila

na vknjižbo, na poroštvo, menice tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive;

sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov;

dela prošnje za vknjižbo posojil

brezplačno;

plačuje rentni in invalidni davek sama ter ga ne odteguje vlagateljem;

posreduje pri izmenjavi tujih

valut (tujega denarja),

vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila;

daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta št. 14 ob kolodvoru.

Račun čekovnega urada v Ljubljani, št. 10.593. — Telefon št. 3.

Govorite povsod slovenski!

Medić, Rakovec & Zankl d. z o. z. Ljubljana

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov

Centrala: Ljubljana

Brzobjav: Meraki Ljubljana

Skladišče: Novisad

Telefon 64

Gosposka ul. **Podružnica Maribor** Šolska ulica

Emajlni laki Pravi firnež Barva za pode

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti

„MERAKL“-lak za pode. „MERAKL“-linoleum lak za pode. „MERAKL“-emajlni lak. „MERAKL“-brunoline.

•••• Ceniki se začasno ne razpošiljajo! ••••

Proda se

posestvo v G. Radgoni, Sodarska ul. št. 2. Cena 200.000 kron.

Organist

z dobrimi spričevali išče službe. Nastop čes dva meseca. Štefan Šumen, organist, Bučkovci, Mala Nedelja.

**Ljubitelji
lepih knjig!**

Segajte po knjigah, katere ima v zalogi

**KNJIGARNA
PANONIJA**
v Gornji Radgoni